

Paul Auster (suom Arto Schoderus): Baumgartner

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Paul Auster (suom Arto Schoderus): Baumgartner (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/paul-auster-suom-arto-schoderus-baumgartner/>)

Paul Auster (suom Arto Schoderus): Baumgartner

VESA LAHTI – Baumgartner, mestarin jäähyväiset

Juuri kun saimme luettavaksemme Arto Schroderuksen hienon suomennoksen Paul Austerin uusimmasta kirjasta, niin kuulimme suru-uutisen. Auster menehtyi keuhkosyövän aiheuttamiin komplikaatioihin 77-vuotiaana viime huhtikuussa kotonaan New Yorkin Brooklynnissa. hänen viimeiseksi jääneessä kirjassaan saamme vielä kerran nauttia mestarin tarinankerronnasta, voitaisiin ehkä sanoa Austerin alter egon, Sy Baumgartnerin hahmon myötä.

Teoksen päähenkilö on hämmästyttävän samanoloinen kuin Auster itse. Heillä on lukuisia yhteisiä piirteitä. Baumgartner on lähes samanikäinen kuin Auster, ja on ollut yhdessä saman naisen kanssa noin neljäkymmentä vuotta (kirjan Anna ja tosielämän Siri Hustvedt). Näin Auster kuvailee B:tä:

”S. T. Baumgartner, tunnettu kirjailija, jolta on julkaistu yhdeksän teosta ja useita lyhyempiä töitä filosofian, estetiikan ja politiikan aloilta, rakastettu opettaja Princetonin yliopistossa viimeiset kolmekymmentäneljä vuotta, ikääntyvä fenomenologi, joka on viettänyt koko elämänsä kouriintuntuvan parissa, yksinäinen kulkija, joka on rämpinyt vyötäisiään myöten ihmisen havainnon salaperäisellä, ontologisella suolla, on lopulta tullut uskoon. Tai uskoon ja uskoon, eihän hänellä ole uskoa, eikä hän usko mihinkään muuhun kuin siihen, että on esitettävä hyviä kysymyksiä siitä, mitä elossa oleminen merkitsee, vaikka hän samalla tietää, ettei ikinä osaa vastata. (66–67)

”Kaksi kuukautta myöhemmin hän on uppoutunut esseeseensä. Hän kirjoittaa haamusärystä, joka tuntuu poistetun raajan kohdalla, mutta ymmärtää, että vastaavanlaista kipua tuntuu myös poistetun ihmisen kohdalla. Hänellä ei ole mitään käsitystä, mihin suuntaan hän on etenemässä, eikä hän oikein usko saavansa esseetä milloinkaan valmiiksi, mutta toistaiseksi se täyttää jonkin tarpeen, eikä muuta motivaatiota tarvita, vaan hän jatkaa tutkimuksiaan aivokarttoihin, aistinreseptoreihin ja hermoratoihin pyrkiessään kääntämään psyykkistä ja sielullista tuskaa keholliselle kielelle.” (56–57)

Baumgartnerin vaimo Anna kuoli kymmenen vuotta kirjan nykyisistä tapahtumista, eikä hän ole päässyt vielääkään kunnolla yli menetyksestään. He olivat onnellisia, samanhenkisiä, kirjailijoita, oppineita, sivistyneitä ihmisiä. Baumgartner on heitetty maailmaan tyhjän päälle. Kuten niin useassa Austerin kirjassa, päähenkilö kokee

eksistentiaalista yksinäisyyden kauhua. Kirjaimellisesti ja erityisellä tarkkuudella Auster pohtii tätä jo esimerkiksi teoksessaan *Yksinäisyyden äärellä* (suom. Erkki Jukarainen, 2005), sen toisessa osassa *Muistin kirja*. Yksinäisyys muodostuu näin erääksi koko Austerin tuotannon kantavista teemoista. Nyt Baumgartner ikävöi Annaansa ja tuntee ahdistusta. Viimein hän saa viitteitä ”vapautuksesta”, ottaa ensiaskeleet perhetutun Judithin kanssa, mutta ei saa lopulta haluamaansa vastakaikua. Nuori tutkija Beatrix Coen antaa toivoa paremmasta, Tosin he eivät ennätä tavata toisiaan koskaan.

”Samalla tavoin kuin kaunokirjallisuuden kuvitteelliset tapahtumat voivat muuttaa ihmistä. Baumgartner on muuttunut itselleen unessaan kertomastaan tarinasta. Ja jos ikkunattomassa huoneessa on nyt ikkuna, ties vaikka ikkunat joskus lähitulevaisuudessa katoaisivat ja hän pystyisi vihdoinkin ryömimään ulkoilmaan” (66)

Teoksessa toistuvat Austerille niin tutut aiheet eli sattumus, rakkaus, baseball, poliittinen historia ja useat toistensa sisään lomittuvat tarinat. Auster ei olisi Auster, ellei hän kirjoittaisi yhä uudelleen samaa tarinaa kuin esimerkiksi Baumgartnerista mieleen tulevat *Mies pimeästä* ja *Matkoja kirjoittajankammiossa*. Tässä romaanissa hyvin pitkät virkkeet jatkuvat ja jatkuvat asettaen suomentajan taidot koetukselle. Tästä kokenut kääntäjä Arto Schroderus suoriutuu suvereenisti. Aivan teoksen lopussa kaikki kertautuu sanomattoman kauniisti. Tässä Baumgartner tunnustaa vielä kerran rakkautensa Annaan, ennen kuin koputtaa viimeisen luvun ovelle. Näin kauniisti kohtausta soljuu Schroderuksen suomentamana.

”He believes he is approaching the area called the Pine Barrens, but he isn't quite sure, given how many years it has been since he and Anna set off one Sunday afternoon to explore this mysteriously empty territory and he no longer remembers the details, except that they stopped somewhere to eat a picnic lunch and that as they spread their blanket on the sandy soil and he looked over at Anna's beautiful, shining face, he was flooded with a feeling of happiness so powerful that tears began to gather in his eyes and he said to himself: Remember this moment, little man, remember it for the rest of your life, for nothing more important will ever happen to you than what is happening to you right now” (199- 200)

”Hän on käsityksensä mukaan lähestymässä Pine Barrensina tunnettua aluetta, mutta aivan varma hän ei ole, onhan siitä kuitenkin aika monta vuotta, kun hän ja Anna eräänä sunnuntaina lähtivät tutkimaan tätä salaperäisen tyhjää kolkkaa, eikä hän enää muista yksityiskohtia, paitsi että he pysähtyivät johonkin syömään eväitä lounaaksi ja että kun he levittivät vilttinsä hiekkaiseen maahan ja hän kääntyi katsomaan Annan säteileviä kasvoja, hän tunsu niin väkevän onnellisuuden tulvahduksen, että kyynelleet alkoivat kihota silmiin ja hän sanoi itselleen: muista tämä hetki, pikku mies, muista se elämäsi loppuun asti, sillä sinulle ei ikinä tule tapahtumaan mitään tärkeämpää kuin tämä tässä, nyt.”
(201)

Ennen kaikkea Austerin kirjassa on kyse vanhenemisestä, muistoista, rakkaudesta ja läheisyydestä. Merkittäviä asioita, joita kirjoittaja on käsitellyt useissa aikaisemmissa teoksissaankin. Eräs useimmin kirjailijan teoksissa esiintyvä aihe on juuri sattuma, onhan kaksi hänen kirjoistaankin nimetty näin eli *Sattuman soittoa* ja *Sattumuksia Brooklynissa*. Epäonnisen tai onnekkaan sattuman kautta juoni saa odottamattoman käänteen. Joku voisi sanoa sitä kohtaloksi.

Baumgartner tilittää tuntojaan suruterapeutille:

”Niinpä kai. Mutta sikäli kuin tämänhetkisiä tunteitani ymmärrän, voin rehellisesti sanoa, etten sääli itseäni, en ryve itsesäällissä tai voihi taivaisiin: Miksi minä? Miksi muka *ei*? Ihmisiä kuolee. Heitä kuolee nuorena, heitä kuolee vanhoina, ja heitä kuolee viisikymmentäkahdeksanvuotiaina. Minä vain kaipaen häntä, siinä kaikki. Hän oli ainoa ihminen, jota olen maailmassa rakastanut, ja nyt minun täytyy keksiä, miten jatkan elämistä ilman häntä.” (34)

Eikä se ole lainkaan helppoa Baumgartnerille kymmeneen vuoteen, kunnes pienten sattumusten kautta hän herää maailman läsnäoloon. Samalla hän kokee kouriintuntuvasti vanhuuden kosketuksen. Hän ryhtyy vähin erin konkreettisiin toimiin päästäkseen jälleen kiinni elämään ja irti Annasta. Silti hän käy läpi heidän yhteiselämänsä Annan kirjoitusten kautta. Muistot ovat kipeitä ja suloisia yhtä aikaa. Pienillä eleillä ja sanoilla Auster heijastaa lukijansa eteen menetetyn rakkauden kaipuun, korvaamattoman rakkauden.

Austerilla on tapanaan nivoa pienempiä tarinoita kertomustensa sisään. Minua viehätti kertomus ”Stanislavin sudet”, jossa Baumgartner yrittää kartoittaa sukunsa historiaa vieraillemalla Ukrainassa. Tämä tapahtuu ennen Venäjän hyökkäyssotaa, mutta lukija ei voi

välttää rinnastukselta tämän päivän tapahtumiin.

”Onko tapahtuman pakko olla totta ennen kuin se hyväksytään totena, vai tekeekö jo usko tapahtuman totuuteen siitä totta, vaikka tapahtuneeksi oletettua asiaa ei tapahtunut? Ja entä jos käy niin, että vaikka kuinka yrittää selvittää, onko jokin tapahtunut vai ei, jää epävarmuuden tilaan, umpikujaan, tietämättä, onko kahvilan terassilla Länsi-Ukrainan Ivano-Frankivskissa kuullun tarinan taustalla vähän tunnettu mutta vahvistettavissa oleva historiallinen tapahtuma, vai onko se legenda tai kerskailua tai perätön huhu, jonka isä on kertonut eteenpäin pojalleen?” (153)

Kirjailija on poistunut keskuudestamme, mutta hänen teoksensa elävät. Romaanin lopetus on salaperäinen. Oliko Auster aikeissa kirjoittaa jatkoa Baumgartnerille vai kuvaako hän tässä omaa lähtöään?

Paul Auster: *Baumgartner*. Suom. Arto Schroderus. Helsinki: Tammi. 2024, 204 s.

Paul Auster: *Baumgartner*. UK. Faber & Faber Limited. 2023, 202 p.

Vesa Lahti on runoilija, kirjoittamisen ja kääntämisen tutkija, FT

« Previous:

Tobi Lakmaker (suom Taru Luojola):
Seksuaalisuuteni historia
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tobi-lakmaker-seksuaalisuuteni-historia/>)

Next:»

Karin Smirnoff (suom Outi Menna):
Sokerikäärme (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/karin-smirnoff-sokerikaarme/>)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
